

Az egyszerűsített vállalkozói adó alanyok gazdasági teljesítményének jellemzői a 2010. évi bevallások tapasztalatai alapján

Előzetes megjegyzések

A cikk időszerezését indokolja, hogy az éva a közelmúltban ismét az érdeklődés homlokterébe került. A kialakult párbeszéd időnként az érzelmektől és indulatoktól sem volt mentes.

Év vége előtt több lényegi döntés született: mindenekelőtt az, hogy 2012. évre még marad ez az adózási forma. Ezzel egyidejűleg két meghatározó ponton módosult az érintett adóalanyok mozgásterét: a bevételi összeghatár 25-ről 30 millió forintra, a fizetendő éva pedig 30-ról 37 százalékra emelkedett.

Ezek a tények azt a cselekvési alternatívát erősítik, hogy ha kissé megkésve is, de folytatódjon az évadokról készült éves, objektív számvetések sora.

A jogszabályi háttér változásai

2010. évben az éva szabályai az alábbi pontokon módosultak:

- visszaállt a 25 millió forintos bevételi értékhatár¹ (az adóalanyiság a bevételi értékhatár átlépésével, az azt követő nappal szűnik meg²).
- az éva mértéke a pozitív adóalap 30 százaléka lett (az emelés mértéke 5 százalékpont, ami szintén az áfa törvény változásaival van összefüggésben).
- ha az adóalany bevétele meghaladja az értékhatárt, a „túllépés” adókulcsa 50 százalék.
- az sztv. hatálya alá nem tartozó adózók bevallási határideje február 15-ről, február 25-re módosult.

Az adóalanyszám alakulása

2009. év végén nem sokkal 97 ezer fölött volt az adózók száma, ami egy évvel később mintegy ezerháromszáz fővel lett kevesebb. Ez a változás többirányú

mozgás eredménye. A bázis időszakhoz képest a jogosultlan éva alanyiság miatti visszamenőleges torlások, valamint az elfogadott bejelentkezések egyenlege a 2010. évi nyitó állományt közel négy és félezerrel, 102 ezer közelébe emelte. Mivel ezt követően az évközi megszűnések száma 2010-ben megközelítette a haterzet, a nettó végeredmény a jelzett ezerháromszáz közeli negatívumot mutatja. Így alakult ki a 2010. év végi nem egészen 96 ezres záró adóalanyszám.

A vizsgált időszak mérlegét röviden úgy vonhatjuk meg, hogy az éva iránti érdeklődés kissé csökkent, de még mindig számottevő.

A társas vállalkozások részaránya egyre nagyobb, 2010. évben 58,6 százalékra, 1,8 százalékponttal emelkedett.³

A feldolgozott bevallások száma

Az elemzés céljára felhasználható, értékelhető adatokat tartalmazó összes bevallás mintegy 94 ezer. Ebből a 2011. június közepéig ténylegesen feldolgozott bevallások száma 93 és fél ezer darab. A bemutatott adatok felhasználásával számított feldolgozottsági fok rendkívül magas, az elméleti optimumhoz képest 99,5 százalék, ami biztos alapokon nyugvó elemzési tesz lehetővé.

A jelzett számú feldolgozott bevallásból a teljes éves adóalanyok száma közel 91 és félezer. A többi töredékes bevallás. Az utóbbiak számszerű részaránya mindössze 2,2 százalék, ami a bázis mutatóval teljesen egyező. A bevételi teljesítmény arányuk még ennél is kisebb, mindössze 0,7 százalék. Mindez azt jelenti, hogy e réteg a vizsgálatunk szempontjából közömbös. A cikk ezért a jelzett összes, értékelhető adatot tartalmazó feldolgozott bevallás adataira épül.

Az évás adóalanyok gazdasági teljesítménye

Az évás egyéni és társas vállalkozások 2010. évi bevételi teljesítménye megközelítette az 594 milliárd forintot.

¹) A 2009. évi XXXV.tv. az éva értékhatárát az áfa kulcs módosításához igazodva (csak 2009. évre!) 26 millió forintra változtatta.

²) Korábban az azt megelőző nap volt az irányadó!

³) Az elmúlt néhány évben a társas vállalkozások részaránya átlagosan évi 1,8-2,0 százalékponttal erősödött.

Ez a volumen azonban 78 milliárd forinttal, 11,6 százalékkal kevesebb, mint egy évvel azelőtt volt. A negatív különbözethez két döntő oka van. Az egyik a létszámcsökkenés,⁴ ami 23 milliárd forint (3,4 százalék) körüli kiesést okozhatott. A fennmaradó 45 milliárd forintos (8,2 százalékos) mínusz annak következménye, hogy a recesszió lassan, de biztosan elérte ezt az adózási réteget is.

Ágazati helyzetkép

Mindkét adózási körből a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység szférájához tartoznak a legtöbben (1. sz. táblázat). Az e területeken működő 41 ezernél valamivel több vállalkozás 292 és félezer milliárd forintot meghaladó bevételt realizált. Annak ellenére, hogy az érintett adóalanyok száma az elmúlt évvel közel azonos, a bevételi teljesítmény, a nemzetgazdasági szintű mutatóhoz hasonlóan 11 és fél százalékkal lett gyengébb.

Az evás egyéni és társas vállalkozások adoevben megszerzett bevételei ágazatonként

1.sz. táblázat Összeg ezer Ft-ban; részarány %-ban!

Ágazati tevékenység	2009		2010	
	Összeg	Részarány	Összeg	Részarány
MEZŐGAZD ERDŐGAZD HALASZAT	570	3 511 952	0,6	0,6
FELDOLGOZÓIPAR	4 257	23 631 135	4,6	4,0
ÉPÍTŐIPAR	3 386	16 544 197	3,6	2,8
KERESKEDELEM GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS	4 220	23 272 422	4,5	3,9
Elozoból: Kiskereskedelem	2 072	9 903 336	2,2	1,7
SZALLÍTÁS RAKTÁROZÁS	1 173	6 450 079	1,3	1,1
Elozoból: Taxis személyszállítás	86	312 770	0,1	0,1
Közúti áruszállítás	465	2 805 442	0,5	0,5
Egyéb postai, futárpostai tev	175	805 431	0,2	0,1
SZALLASHELY SZOLG VENDEGLÁTÁS	228	1 230 643	0,2	0,2
INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ	11 988	92 043 635	12,8	15,5
PÉNZÜGYI, BIZTOSÍTÁSI TEVEKENYSEG	2 134	12 005 579	2,3	2,0
INGATLANÜGYLETEK	2 654	15 376 863	2,8	2,6
SZAKMAI TUDOMÁNYOS MŰSZAKI TEV	41 163	292 565 011	44,0	49,3
Elozoból: Jogi tevékenység	4 127	39 732 126	4,4	6,7
Számvitel, könyvvizsg adószakért tev	10 028	71 366 862	10,7	12,0
Ép. mérnöki tev. műsz. vizsg. elemzés	8 605	58 774 667	9,2	9,9
ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLG -T TAM TEV	7 323	33 497 825	7,8	5,6
OKTATÁS	5 363	19 952 381	5,7	3,4
HUMÁN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZOC ELL	5 096	33 869 059	5,5	5,7
MŰVÉSZET SZÓRAKOZTATÁS	2 849	14 215 088	3,0	2,4
EGYÉB SZOLGALTATÁS	995	4 838 870	1,1	0,8
Mindösszesen	93 498	593 767 361	100,0	100,0

A szóban forgó tevékenységi kör szerepe az előzőek ellenére meghatározó. A bevallási darabszám mutató 44 százalékos, a bevételi teljesítménymutató 49,3 százalékos részarányt képvisel az országos számokhoz viszonyítva. Hegemón szerepe így sem került veszélybe, mivel a többi szakterület szerepe csekély. *10 százalék fölötti súllyal csupán az információ, kommunikáció nemzetgazdasági ág rendelkezik.*

Evás vállalkozások részaránya az adott tevékenységi körön belül

2.sz. táblázat %-ban!

Ágazati tevékenység	2009		2010	
	Részarány	Összeg	Részarány	Összeg
MEZŐGAZD ERDŐGAZD HALASZAT	58,8	55,1	41,2	44,9
FELDOLGOZÓIPAR	51,0	44,1	49,0	55,9
ÉPÍTŐIPAR	61,3	48,2	38,7	51,8
KERESKEDELEM GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS	35,9	26,2	64,1	73,8
Elozoból: Kiskereskedelem	49,3	37,5	50,7	62,5
SZALLÍTÁS RAKTÁROZÁS (49-53)	64,7	56,4	35,3	43,6
Elozoból: Taxis személyszállítás	86,0	78,9	14,0	21,1
Közúti áruszállítás	75,1	73,0	24,9	27,0
Egyéb postai, futárpostai tev	64,6	56,9	35,4	43,1
SZALLASHELY SZOLG VENDEGLÁTÁS	25,4	19,4	74,6	80,6
INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ	28,2	16,5	71,8	83,5
PÉNZÜGYI, BIZTOSÍTÁSI TEVEKENYSEG	57,7	52,0	42,3	48,0
INGATLANÜGYLETEK	29,1	19,5	70,9	80,5
SZAKMAI TUDOMÁNYOS MŰSZAKI TEV	38,7	28,6	61,3	71,4
Elozoból: Jogi tevékenység	58,3	46,1	41,7	53,9
Számvitel, könyvvizsg adószakért tev	38,1	26,0	61,9	74,0
Ép. mérnöki tev. műsz. vizsg. elemzés	32,3	24,4	67,7	75,6
ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLG -T TAM TEV	63,1	45,0	36,9	55,0
OKTATÁS	59,7	40,4	40,3	59,6
HUMÁN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZOC ELL	38,1	29,3	61,9	70,7
MŰVÉSZET SZÓRAKOZTATÁS	44,2	28,6	55,8	71,4
EGYÉB SZOLGALTATÁS	53,7	42,4	46,3	57,6
Mindösszesen	42,6	29,9	57,4	70,1

A bemutatott számok azt is jól szemléltetik, hogy a bevételi teljesítmények nagysága általában szorosan összefügg az adott szférában működő vállalkozók/vállalkozások számával. Egyedüli kivétel az oktatás, ahol az 5,7 százalékos létszámarányhoz mindössze 3,4 százalék súlyú realizált bevétel tartozik. Ennek a tevékenységi körnek a piaci elfogadottsága tradicionálisan alacsony szintű.

A vázolt anomália az egyéni vállalkozók esetében erőteljesebben, a társas vállalkozásoknál tompítottabban jelenik meg.

A 2. sz. táblázatban azt mutatom be, hogy a vizsgált időszakban, a számuk valamint a realizált bevételeik alapján mekkora súlyarányt képviselnek az egyéni és társas vállalkozások az egyes tevékenységi körökön belül.

*A társas vállalkozások nemzetgazdasági szintű ténye-
rőse egyértelmű. A nemzetgazdaság egészét tekintve rész-
arányuk évről-évre növekszik. A bevallások számában az
egy évvel azelőtt javukra mutató 11,8 százalékpontos
differencia ezúttal további 3 százalékponttal, 14,8 száza-
lékponttra nőtt.*

Az egyébként jelentősen eltérő bevételi teljesítmények terén már közel sem volt ilyen dinamikus a változás. A bázis időszakban tapasztalt 39 százalékpontos különbség 40,2 százalékponttra változott.

A fajlagos bevételek alakulását a 3. sz. táblázat mutatja be.

4) 2009. évben a bevételi teljesítmény mögött közel 97 ezer feldolgozott bevallás állt. 2010. évben a mutató értéke 93 és félezer.

Az evás vállalkozások által realizált fajlagos bevételek 2010. évben ágazatonként

3 sz. táblázat Ezer Ft-ban!

MAGÁNYVÁLLALKOZÁS	2010. ÉV		
	Érték vált.	Átlag vált.	Össz.
MEZŐGAZD. ERDŐGAZD., HALASZAT	5 773	6 715	6161
FELDOLGOZÓIPAR	4 800	6 334	5551
ÉPÍTŐIPAR	3 843	6 540	4886
KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS	4 032	6 344	5515
Előzőből: Kiskereskedelem	3 638	5 888	4780
SZÁLLÍTÁS, RAKTÁROZÁS (49-53)	4 790	6 798	5499
Előzőből: Taxis személyszállítás	3 336	5 490	3637
Közúti áruszállítás	5 870	6 525	6033
Egyéb postai, futárpostai tev.	4 055	5 599	4602
SZÁLLÁSHELY SZOLG. VENDEGLÁTÁS	4 126	5 831	5398
INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ	4 478	8 937	7678
PENZÜGYI, BIZTOSÍTÁSI TEVEKÉNYSÉG	5 068	6 388	5626
INGATLANÜGYLETEK	3 880	6 578	5794
SZAKMAI, TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI TEV.	5 254	8 277	7107
Előzőből: Jogi tevékenység	7 611	12 441	9627
Számvit. könyv v. vizsg. adószakért. tev.	4 854	8 507	7117
Ép. mérnöki tev., műsz. vizsg. elemzés	5 160	7 627	6830
ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLG.-T. TAM. TEV.	3 261	6 820	4574
OKTATÁS	2 516	5 502	3720
HUMAN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZOC. ELL.	5 108	7 595	6646
MŰVÉSZET, SZORAKOZTATÁS	3 230	6 380	4990
EGYÉB SZOLGÁLTATÁS	3 839	6 050	4863
Mindösszesen	4464	7749	6351

A vizsgált két vállalkozói kör együttes, 6 351 ezer forintot egy főre eső teljesítmény értéke a bázistól 8 és fél százalékkal elmarad. A jelentős eltérés két komponens következménye. Ha a vállalkozások száma nem változik, akkor a fajlagos érték 6 137 ezer forintra csökkent volna (a visszaesés mértéke ez esetben meghaladta volna a 11 és fél százalékot). Ez gyakorlatilag a recesszió hatásként fogható fel. A létszám egyidejű lemorzsolódása viszont emelt a mutatót és a negatívum mértékét 3 százalékponttal mérsékelte.

Az ágazati fajlagos mutatók sokfélék, szórásuk jelentős. Az egyéni vállalkozóknál a szakmai, tudományos, műszaki tevékenységen belül, a jogi tevé-

kenység megőrizte első helyét (7 611 ezer forint/fő), annak ellenére, hogy félmillió forintot meghaladó csökkenést kellett elszenvednie. Érdekesség, hogy az oktatás mutatója a bázis érték közelében maradt, de így sem tudott az utolsó helyről előbbre lépni.

A szélső értékek közötti differencia kissé csökkent, de változatlanul több mint háromszoros. 5,8 millió forinthez közelítő értékkel a mezőgazdaság szorosan a második helyen lévő közúti áruszállítás mögé zárkózott.

A társas vállalkozói szférában egymillió forinttal csökkent az ellenére toronymagasan a jogi tevékenység vezet. Fajlagos mutatója közel 12 és fél millió forint, mintegy 40 százalékkal magasabb a mögötte álló információ, kommunikáció tevékenységi körnél. Továbbra is a személytaxisok az utolsók, 5 és fél millió forintot megközelítő mutatóval. A mezőgazdaság a társaságok körében csak a középmezőnyben foglal helyet.

Bevételi sávok szerinti jellemzők

Az egyes sávok tevékenységi körökön belüli részarányait a 4. sz. táblázat szemlélteti.

Egyéni és társas vállalkozások számának sávonkénti részarányai 2010. évben

4.sz. táblázat %-ban!

Ágazati részletes csoportok	2010. ÉV								Össz.
	0-2,5 MFT	2,5-5 MFT	5-7,5 MFT	7,5-10 MFT	10-15 MFT	15-20 MFT	20-25 MFT	25-30 MFT	
MEZŐGAZD. ERDŐGAZD., HALASZAT	40,7	16,3	12,3	9,5	8,4	6,1	6,7	100,0	
FELDOLGOZÓIPAR	39,2	18,1	11,7	7,9	9,6	6,2	7,2	100,0	
ÉPÍTŐIPAR	49,6	18,6	10,0	6,2	7,0	3,7	5,0	100,0	
KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS	44,9	16,8	11,5	8,0	8,6	4,5	5,8	100,0	
Előzőből: Kiskereskedelem	48,8	18,2	10,8	7,4	7,3	3,0	4,5	100,0	
SZÁLLÍTÁS, RAKTÁROZÁS (49-53)	42,5	18,1	14,4	7,4	8,5	3,7	5,5	100,0	
Előzőből: Taxis személyszállítás	55,8	20,9	5,8	7,0	7,0	2,3	1,2	100,0	
Közúti áruszállítás	37,4	18,3	15,5	8,8	9,9	4,7	5,4	100,0	
Egyéb postai, futárpostai tev.	41,7	21,7	19,4	7,4	4,6	2,3	2,9	100,0	
SZÁLLÁSHELY SZOLG. VENDEGLÁTÁS	51,3	12,7	8,3	6,6	10,5	5,7	4,8	100,0	
INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ	34,0	15,0	11,3	8,4	12,4	8,4	10,6	100,0	
PENZÜGYI, BIZTOSÍTÁSI TEVEKÉNYSÉG	41,1	17,8	12,2	8,4	11,0	6,1	3,4	100,0	
INGATLANÜGYLETEK	41,9	18,7	11,9	7,8	8,6	4,9	6,1	100,0	
SZAKMAI, TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI TEV.	33,0	18,1	12,8	9,2	11,8	6,9	8,3	100,0	
Előzőből: Jogi tevékenység	18,1	16,8	14,2	10,9	15,4	10,6	14,0	100,0	
Számvit. könyv v. vizsg. adószakért. tev.	30,8	19,2	13,7	9,5	12,5	7,3	7,1	100,0	
Ép. mérnöki tev., műsz. vizsg. elemzés	33,6	18,8	13,2	9,7	11,0	6,1	7,6	100,0	
ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLG.-T. TAM. TEV.	52,8	18,7	9,3	5,7	6,2	3,3	3,9	100,0	
OKTATÁS	59,1	17,3	8,7	4,8	5,1	2,9	2,2	100,0	
HUMAN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZOC. ELL.	32,2	19,7	13,0	9,8	14,5	6,0	4,8	100,0	
MŰVÉSZET, SZORAKOZTATÁS	44,9	20,9	11,3	6,6	9,3	3,7	3,3	100,0	
EGYÉB SZOLGÁLTATÁS	47,8	20,3	11,4	5,5	6,7	3,5	4,7	100,0	
Mindösszesen	38,9	17,9	11,8	8,2	10,4	5,9	6,9	100,0	

Az evás adóalanyok legszélesebb rétege 2,5 millió forint alatti bevételt realizált. Számuk meghaladja a 36 ezret, ami arányaiban csaknem kétötödnyi részt jelent. Az egyes ágazatokra ebben a sávban többségében a jelzett főátlaghoz hasonló, illetve azt valamivel meghaladó

súlyarányok jellemzők. Jelentősebb kivétel az oktatás (59,1 százalék), a taxis személyszállítás (55,8 százalék), az admi-

befolyásolja. Ennek számszerű bizonyítékai az 5. sz. táblázatban láthatók.

nisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (52,8 százalék), a szálláshely szolgáltatás, vendéglátás (51,3 százalék), valamint az építőipar (49,6 százalék).

A két legalacsonyabb sávba egyébként a vizsgált adóalanyi kör mintegy 57 százaléka, az alsó háromba pedig több mint kétharmada tartozik. A „szegényzónák” szerepe egyre jelentősebb.

Lényeges különbség van az egyéni vállalkozók és a társas vállalkozások létszám és bevételi arányai között.

Az evás egyéni vállalkozók

döntő hányada igen szerény bevételi teljesítményt produkál. Ennél az adózási körnél a legalacsonyabb sávban mutatkozó súlyarány 49 százalék, az alsó három sáv létszámaránya pedig még a 80 százalékot is meghaladja. Az eva bevezetésekor meghatározott 15 millió forintos limit fölött az érintett adóalanyok közül most még kevesebb, mindössze 5,6 százaléknál vállalkozó található. Kivétel nélkül minden paraméter romlott az egy évvel korábbi állapothoz képest.

A társas vállalkozásoknál ezek a mutatók lényegesen eltérnek, de a jelzett tendencia hasonló. A bázis esztendőben a legalacsonyabb bevételi intervallumba az evás gazdasági társaságoknak a 27,4 százaléka tartozott. Egy év múlva az ide sorolható létszám részaránya kerekén 4 százalékponttal lett több, miközben a három alsó sáv súlya 55,2-ről 59,6 százalékra nőtt.

A vázolt súlyok és jellemzők éveig alig változtak. A most tapasztalható elmozdulási irányok és arányok a recesszió egyértelmű kísérőjelenségei.

A létszám és a kapcsolódó bevételi teljesítmények összefüggéseit vizsgálva megállapítható, hogy a létszám-arányok alakulása az egyes sávokban elért bevételi teljesítmények nagyságát vagy egyáltalán nem, vagy csak érintőlegesen

Egyéni és társas vállalkozások által realizált bevételek sávonkénti részarányai 2010. évben

Adóalanyok csoportjai	BEVÉTELI SÁVOK								ÖSSZESEN
	0-2,5 M Ft	2,5-5 M Ft	5-7,5 M Ft	7,5-10 M Ft	10-15 M Ft	15-20 M Ft	20-26 M Ft	26-100 M Ft	
MEZŐGAZD., ERDŐGAZD., HALÁSZAT	6,0	9,9	12,5	13,2	16,1	17,2	25,1	100,0	
FELDOLGOZÓIPAR	5,2	10,4	11,5	10,8	18,6	17,0	26,6	100,0	
ÉPÍTŐIPAR	8,6	13,7	12,4	10,9	17,5	13,3	23,6	100,0	
KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS	6,3	11,1	12,9	12,6	19,0	13,9	24,3	100,0	
Előzőből: Kiskereskedelem	8,0	13,8	13,8	13,3	18,5	10,8	21,8	100,0	
SZÁLLÍTÁS, RAKTÁROZÁS (49-53)	7,3	11,9	16,0	11,6	18,8	11,4	23,0	100,0	
Előzőből: Taxis személyszállítás	13,7	19,7	9,7	16,5	22,5	10,5	7,3	100,0	
Közúti áruszállítás	6,0	11,0	16,3	12,7	19,8	13,3	20,8	100,0	
Egyéb postai, futárpostai tev.	9,7	17,5	25,3	13,9	11,4	8,4	13,8	100,0	
SZÁLLÁSHELY SZOLG., VENDÉGLÁTÁS	6,9	8,6	9,1	10,8	25,5	18,5	20,5	100,0	
INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ	3,7	7,2	9,1	9,5	19,7	18,9	31,9	100,0	
INFORMÁCIÓ, BIZTOSÍTÁSI TEVÉKENYSÉG	5,7	11,6	13,6	12,9	23,7	18,8	13,7	100,0	
INGATLANÜGYLETEK	6,4	11,9	12,6	11,8	18,1	14,5	24,7	100,0	
SZAKMAI, TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI TEV.	4,3	9,4	11,1	11,2	20,3	16,7	27,0	100,0	
Előzőből: Jogi tevékenység	2,3	6,5	9,2	9,9	19,6	19,0	33,5	100,0	
Számvit. könyv v. vizsg. adószakért. tev.	4,5	10,0	11,8	11,6	21,5	17,9	22,7	100,0	
Ép. mérnöki tev., műsz. vizsg. elemzés	4,6	10,1	11,9	12,3	19,8	15,6	25,7	100,0	
ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLG.-T. TÁM. TEV.	13,5	14,3	12,6	10,9	16,4	12,5	19,9	100,0	
OKTATÁS	14,9	16,3	14,3	11,2	16,6	13,2	13,5	100,0	
HUMÁN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZOC. ELL.	5,5	10,9	12,1	12,8	26,6	15,5	16,6	100,0	
MŰVÉSZET, SZÓRAKOZTATÁS	9,0	15,0	13,8	11,5	22,6	12,8	15,2	100,0	
EGYÉB SZOLGÁLTATÁS	8,6	15,3	14,4	9,9	16,9	12,5	22,4	100,0	
Mindösszesen	5,7	10,3	11,5	11,2	20,0	16,2	25,1	100,0	

A legalacsonyabb sávban elért árbevétel fél százalékponttal emelkedett, de az egésznek csupán 5,7 százaléka. A kedvezőtlen tendenciák folytatódtak. Az alacsony sávokban tovább zsúfolódik a létszám, ugyanakkor az ott elért gazdasági teljesítmények relatív súlya csökken. Jó példa erre a *7,5 millió forint alatt realizált árbevétel részaránya, amely a vizsgált esztendőben már 41,1 (!) százalékponttal volt kisebb, mint a létszámhoz kapcsolódó súlyarány.*⁵

A 10-25 millió forint közötti legfelső három sávban viszont teljesen fordított a helyzet. Az ott található adóalanyok száma nem egynegyed részt képvisel, bevételi teljesítményük aránya viszont 60 százalék fölött van. A recesszió ezt a „tehetősebb” réteget is sújtotta. Létszám-arányuk mintegy 2 és fél, gazdasági teljesítmény arányuk csaknem 3 százalékponttal esett vissza az előző évi pozíciójukhoz képest.

Régiós helyzetkép az evás vállalkozásokról

Az 6. sz. táblázatban szereplő bevallási adatokból látható, hogy a központi régióknak a realizált bevételi teljesítmény-mutatók szerinti súlya az egyéni vállalkozóknál megközelíti a 40, a társas vállalkozásokat érintően pedig majd-

5) A bázis időszaki differencia további fél százalékponttal emelkedett.

nem eléri a 63 százalékot (együttesen 55,3 százalék). Ezek a mutatók megfelelnek a bázis esztendőben mért arányoknak.

Az 1. sz. diagramon jól látható, hogy a kiemelt régió egy főre eső bevételei mindhárom csoportosításban meghaladják az egyedi és az országos átlag-értékeket.

Azt is jól szemlélteti, hogy a többi régió súlyarányai viszonylag jól közelítik egymást, nem jellemző az erős szóródás. A fajlagos értékeik egyetlen kivétellel, alatta maradnak az országos mutatóknak. A jelzett kivétel Dél-Alföld, ahol az egyéni vállalkozók által realizált bevételek egy

Évás egyéni és társas vállalkozások kiemelt bevallási adatainak részaránya 2010. évben régióként

6. sz. táblázat

Régiók megnevezése	Egyéni társas vállalkozás		Egyéni vállalkozások		Társas vállalkozások	
	Adekváns megnevezésű bevallások					
	Ár. szám	Összeg	Ár. szám	Összeg	Ár. szám	Összeg
Közép-m.o.-i Reg. Főig.	47 054	328 326 331	14 324	67 239 198	32 730	261 087 133
E-m.o.-i Reg. Főig.	5 876	32 486 862	3 104	13 282 464	2 772	19 204 398
E.-alf.-i Reg. Főig.	8 132	46 221 857	4 429	18 954 275	3 703	27 267 582
Dél.-alf.-i Reg. Főig.	8 121	48 024 335	4 503	20 365 522	3 618	27 658 813
Ny.-dtül.-i Reg. Főig.	8 026	46 636 289	4 655	20 636 492	3 371	25 999 797
Közép.-dtül.-i Reg. Főig.	8 709	48 958 133	4 733	20 025 516	3 976	28 932 617
Dél.-dtül.-i Reg. Főig.	7 299	42 313 995	3 779	16 413 668	3 520	25 900 327
KAFIG	281	799 559	281	799 559	0	0
Mindösszesen:	93 498	593 767 361	39 808	177 716 694	53 690	416 050 667

A többi régióra a társas vállalkozásoknál a 6-7, az egyéni vállalkozásoknál a 10-11, együttesen pedig a 7-8 százalék közötti - ugyancsak bázisszintű - súlyarányok jellemzők.

Az abszolút számadatokat tekintve messze legmagasabb létszámú központi régió esetében visszafogottabb fajlagos mutatók lennének indokoltak. Ez esetben azonban az egy főre eső realizált bevételek is a központi régió vezető szerepét támasztják alá.

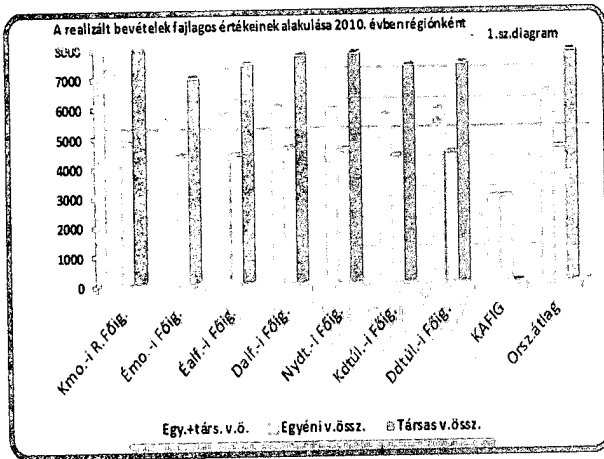
főre eső összege mintegy 60 ezer forinttal meghaladja az országos számadatot.

A társas vállalkozások legjellemzőbb mutatói

A társas vállalkozások gazdasági teljesítményének alakulása a legjellemzőbb gazdálkodási formákban (7. sz. táblázat).

A társas vállalkozások mintegy 53 és fél ezer feldolgozott bevallásából közel 51 ezret a táblázatban kiemelt két gazdálkodási forma (korlátolt felelősségű társaságok; betéti társaságok) vállalkozásai adják. Együttes részarányuk a társas vállalkozásokon belül - a bázist árnyalatnyival meghaladóan - 94,8 százalék. Az évás társaságok között játszott hegemón szerepüket semmi sem veszélyezteti.

A betéti társaságok nem egészen háromszor annyian vannak, mint a kft-k. A közöttük lévő differencia ezúttal első ízben 0,2 százalékponttal csökkent. A bt-k adják az évás társas vállalkozások közel 70 százalékát. A döntő súlyú központi régióban ez a viszonyszám csaknem két

Az évás társas vállalkozások kiemelt mutatóinak alakulása 2010. évben régióként és főbb gazdálkodási formáknál

7. sz. táblázat

Régiók megnevezése	Társas vállalkozásokból származó				Társas vállalkozásokból származó					
	Adekváns megnevezésű bevallások									
	Ár. szám	Rés.%	Bevétel	Rés.%	Ár. szám	Rés.%	Bevétel	Rés.%		
Közép-m.o.-i Reg. Főig.	8 651	64,5	80 883 666	65,1	9 350	22 332	59,5	161 387 285	61,3	7 227
É-m.o.-i Reg. Főig.	570	4,3	5 216 927	4,2	9 153	2 109	5,6	13 248 519	5,0	6 282
É.-alf.-i Reg. Főig.	867	6,5	7 981 877	6,4	9 206	2 629	7,0	17 115 247	6,5	6 510
Dél.-alf.-i Reg. Főig.	774	5,8	7 374 889	5,9	9 528	2 685	7,2	18 673 323	7,1	6 955
Ny.-dtül.-i Reg. Főig.	777	5,8	7 375 630	5,9	9 492	2 400	6,4	16 794 784	6,4	6 998
Közép.-dtül.-i Reg. Főig.	938	7,0	8 369 146	6,7	8 922	2 846	7,6	18 731 219	7,1	6 582
Dél.-dtül.-i Reg. Főig.	831	6,2	7 107 719	5,7	8 553	2 514	6,7	17 286 858	6,6	6 876
KAFIG	0		0		0	0		0		0
Mindösszesen:	13 408	100,0	124 309 854	100,0	9 271	37 515	100,0	263 237 235	100,0	7 017

százalékponttal kisebb. Észak-Magyarország és Dél- Alföld esetében viszont a betéti társaságok jelentősebb részarányt képviselnek (76,1 illetve 74,2 százalék).

A létszamarányokhoz képest, az árbevételi teljesítmények terén néhány százalékpontos hangsúlyeltolódások figyelhetők meg. A kft-k 124,3 a bt-k 263,2 milliárd forint (együttesen 387,5 milliárd forint) bevételt realizáltak. A bt-k árbevételi aránya a társas vállalkozásokon belüli számszerű súlyukhoz képest 6,6 százalékponttal alacsonyabb, a kft-k azonos mutatója viszont 4,9 százalékponttal magasabb.

A **fajlagos bevételek** abszolút összege drasztikusan csökkent, de a kft-k hegemon szerepe megmaradt. Ez a kör a 9,3 millió forintos cégenkénti átlagos bevételével, a társas vállalkozások egészének mutatóját kerekén 1,5 millió forinttal múlta felül. A bt-k azonos paramétere 7 millió forint, ami a társas vállalkozások főátlagától 0,7 millió forinttal, a kft-k átlagától pedig 2,3 millió forinttal elmaradt.

Régióként vizsgálódva azt látjuk, hogy a kizárólag a Közép-Magyarországi Régióban lévő evás társas vállalkozások fajlagos mutatója haladja meg az országos átlagot.

A kiemelt gazdálkodási formák esetében a recesszió differenciálta a kft-k korábban nivellálódó mutatóit. E körben a pozitív eltérések 79-257 ezer forint, a negatív különbségek 65-718 ezer forint között ingadoznak. A főátlagtól leginkább elmaradó térség továbbra is Dél-Dunántúl, az azt legjobban meghaladó régió pedig Dél-Alföld.

A bt-k esetében egyhangúbb a kép. Egyedül a központi régió mutatója haladja meg az országos átlagot (+210 ezer forint). A többi régió lemaradása 19-735 ezer forint között szóródik. Relatív javult a helyzetük, de továbbra is jelentősebben leszakadt térség Észak-Magyarország és Észak-Al-

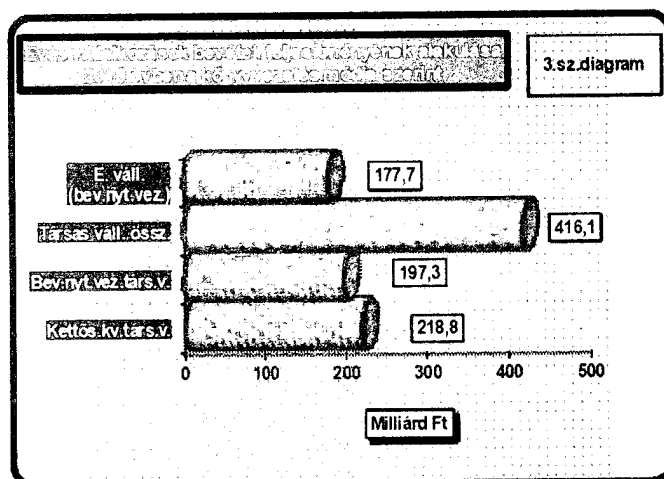
föld (az előbbi lemaradásának aránya 10 és fél, az utóbbié több mint 7 százalék).

A társas vállalkozások gazdasági teljesítménye a könyvvizetés módja szerint.

A társas vállalkozások 46,6 százaléka (kis lefelé kerekítéssel 25 ezer cég) tartozik a számviteli törvény hatálya alá. Valamivel több mint 28 és félezer ún. bevételi nyilvántartást vezet (2.sz.diagram). Tovább folytatódott az Sztv. hatálya alá tartozó adóalanyok alig észrevehető, lassú térnyerése.

Bevételi teljesítményük arányai nem követik pontosan a létszamarányokat. A kettős könyvvizetésű társas vállalkozások közel 220, a bevételi nyilvántartást vezetőik nem egészen 200 milliárd forint összegű árbevételt realizáltak (3.sz.diagram).

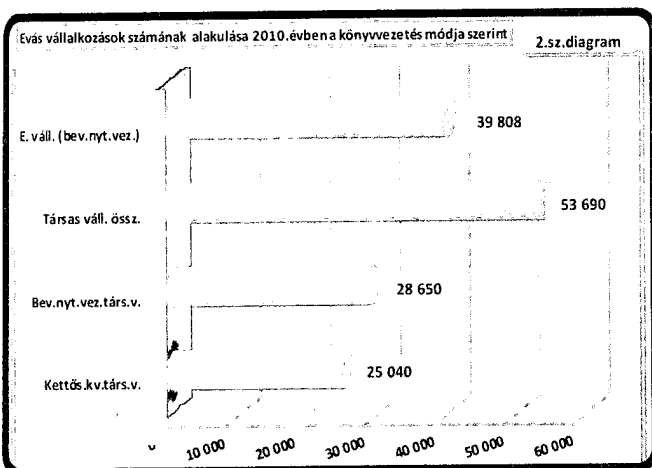
Az Sztv. hatálya alá tartozók 52 százalék feletti részesedése azt mutatja, hogy ennek az evás vállalkozói csoportnak a piaci pozíciói erősebbek.⁶

Az előzőekből eredően a számviteli törvény hatálya alá tartozó vállalkozások fajlagos teljesítménye a vizsgált időszakban magasabb volt (8,7 millió forint). Ez kerek egymillió forinttal több, mint a társas vállalkozások főátlaga. Kedvezőtlen tény viszont, hogy az átlagértékek jelentősen visszaestek. A kettős könyvvizetésű cégek egy évvel korábban már tíz millió forint közelében voltak, a társas vállalkozások főátlaga pedig meghaladta 8,6 millió forintot.

A nyilvántartást vezető evás cégek egy főre jutó 6,9 millió forintos gazdasági teljesítménye szintén a lejtemenetet jelzi. Ez esetben a csökkenés 0,8 millió forintot tett ki.

A vázolt kép akkor válik teljessé, ha vizsgálódásunknál figyelembe vesszük az ugyancsak bevételi nyilvántartást

6) A vizsgált mutató szerény mértékben, mindössze 0,4 százalékponttal haladja meg az előző évit.

vezető egyéni vállalkozókat is. Ebben az összetételben az összes evás vállalkozás 26,8 százaléka tartozik a számviteli törvény hatálya alá, 73,2 százaléka nem.⁷ (A 2. és 3.sz. diagramokon az egyéni vállalkozók adatai is láthatók).

A bevételi teljesítmények terén mutatkozó kontraszt ez esetben még erőteljesebb, mivel a nyilvántartást vezető vállalkozások által realizált 375 milliárd forintnyi összes árbevétel súlya alig több mint 63 százalék.

Adókötelezettségek

A bevallások tanúsága szerint **az egyszerűsített vállalkozói adó hatálya alá tartozó adóalanyok 2010. évi adókötelezettsége 179,1 milliárd forint, ami kerekén 6,3 százalékkal volt több mint egy évvel korábban.**⁸ (8.sz.táblázat)

A bevallók 56 százaléka (52 és félezer adózó) a vizsgált év során pontosan fizetett, elszámolásuk nullszaldós. 41 ezer adóalany viszont pontatlansága miatt utólagos rendezésre kényszerült. Ezen belül 32 ezren 5,3 milliárd forint összegű, 2011. évre áthúzódó befizetési kötelezettséget szerepeltettek bevallásaikban. Ugyanakkor 9 ezer adózó 0,7 milliárd forintos visszaigénylési pozícióban zárta az adóévet. Az előzőek **egyenlege összességében 4,6 milliárd forint összegű utólagos befizetési kötelezettséget mutat.** A korábbi két év túlfizetése így harmadszorra már nem ismétlődött meg.

Összegzés

A teljes keresztmetszetet látva nem lehetünk derülátók. Ez az adózói kör sem menekült meg, sőt a további adóévekben sem lesz képes megmenekülni a válságtól. Az elemzés több vonatkozásban is utal a recesszió hatásaira. A 2011-es

esztendő számvetése még hátravan. Azzal viszont már év közben is szembesültünk, hogy a pénzforgalmi mutatók többször idéztek a

Evás egyéni és társas vállalkozások adókötelezettsége 2010. évben

8 sz táblázat

Milliárd Ft-ban¹

1. 2010. évi adókötelezettség	53,5	125,6	179,1
2 I-III n.évben fizetett adóelőleg	37,9	87,7	125,6
3. 2010 év végi feltöltési kötelezettség	14,2	34,7	48,9
4. Előleg + feltöltési kötelezettség együtt (2+3)	52,1	122,4	174,5
5. 2011. évre áthúzódó adókötelezettség (1-4)	1,4	3,2	4,6

Az első három negyedévben 125 és fél milliárd forintot meghaladó adóelőleg befizetésére került sor, amely az éves kötelezettség 70,1 százaléka (a bázis évben 70,6 százaléka).⁹

2009-es, mint a 2010-es esztendőt. Ennek fényében jogos szakmai kíváncsisággal várhatjuk, hogy mit hoznak a 2012 évi szigorítások.

DR. SCHABLIK BELI